

પિયત આપવું. ધરૂ ઉછેર દરમ્યાન પાક સંરક્ષણના પગલા લેવા. ધરૂ જ્યારે ૩૦ થી ૩૫ દિવસના ૧૫ થી ૨૫ સે.મી. ઉંચાઈના થાય ત્યારે ફેર રોપણી કરવી.

વાવેતર સમય તથા ફેરરોપણી :- ધરૂવાડિયામાં ધરૂનું વાવેતર ચોમાસુ પાક માટે જુન માસ, શિયાળુ પાક માટે ઓગષ્ટ-સપ્ટેમ્બર માસમાં વાવેતર કરવું. ઉનાળું ઋતુમાં આ પાકનું વાવેતર ન કરવું. ટામેટાના ધરૂ જ્યારે ૩૦ થી ૩૫ દિવસના થાય ત્યારે ફેરરોપણી કરવી. ડીટરમીનેટ (નિયંત્રિત વૃદ્ધિવાળી) જાતો માટે ૭૫ X ૬૦ અથવા તો ૭૫ X ૪૫ સે.મી. અંતરે ફેરરોપણી કરવી. જ્યારે ઈનડીટરમીનેટ જાતો (અનિયંત્રિત વૃદ્ધિવાળી) જાતો માટે ૯૦ X ૬૦ સે.મી. ના અંતરે ફેરરોપણી કરવી. ચોમાસુ પાક માટે જુલાઈમાં તથા શિયાળુ પાક માટે સપ્ટેમ્બર-ઓક્ટોબર માસમાં ફેરરોપણી કરવી.

ખાતર:- જમીન તૈયાર કરતી વખતે હેક્ટરે ૨૦ ટન છાણિયું ખાતર આપવું. સુધારેલ જાતો માટે ૭૫:૩૭.૫:૬૨.૫ ના ફો.પો. તથા હાઈબ્રીડ જાતો માટે ૧૫૦:૭૫:૭૫ ના ફો.પો. પ્રતિ હેક્ટરે આપવું. આમાંથી બધો ફોસ્ફરસ તથા પોટાશ ફેરરોપણી સમયે પાયાના ખાતર તરીકે આપવો. નાઈટ્રોજન ખાતર બે સરખા હપ્તામાં વાવણી બાદ ૩૦ તથા ૫૦ દિવસે આપવું.

આંતરખેડ તથા નિંદામણ :- પાકની શરૂઆતની અવસ્થાએ ૩ થી ૪ વખત આંતરખેડ કરવી તેમજ જરૂરીયાત મુજબ ૩ થી ૪ વખત નિંદામણ કરવું. મજુરની અછત સમયે ફેરરોપણી બાદ વરાપે પેન્ડીમીથાલીન/ફ્લુકલોરાલીન/ ડ્યુટાકલોર એક કિ.ગ્રા. સક્રિય તત્વ ૫૦૦ થી ૬૦૦ લિટર પાણીમાં મિશ્ર કરી પાછા પગલે છંટકાવ કરવો.

પિયત :- પાકની ફેરરોપણી બાદ પ્રથમ પિયત ફેરરોપણીના દિવસે જ આપવું. ત્યારબાદ બીજું પિયત ફેરરોપણી બાદ ચોથા દિવસે આપવું. ત્યાર પછી જમીનની પ્રત મુજબ શિયાળામાં ૮ થી ૧૦ દિવસે અને ઉનાળામાં ૬ થી ૭ દિવસે પાણી આપવું. ટપક પદ્ધતિ માટે ચાર લિટર / કલાક ક્ષમતા વાળા ૧૨૦ સે.મી. ના અંતરે ડ્રીપર ગોઠવી આંતરે દિવસે નવેમ્બર-જાન્યુઆરી માસમાં એક કલાક તથા ફેબ્રુઆરી-માર્ચ માસમાં દોઢ કલાક પ્રમાણે પિયત આપવું.

પાક સંરક્ષણ રોગો :-

(૧) પાનનો મુકારો :- પાન ઉપર કથ્થાઈ રંગના કાટખૂણિયા ટપકા થાય છે. રોગ દેખાતા તુરંત જ મેન્કોઝેબ ૨૫ ગ્રામ/૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી ૧૫ દિવસના અંતરે ૨ થી ૩ છંટકાવ કરવા.

(૨) પાનનો કોકડવા :- પાન કોકડાય જાય, ખરબચડા તથા જાડા થઈ જાય છે. આ રોગ સફેદ માખીથી ફેલાય છે. તેથી હોસ્ટાથીયોન ૧૫ મી.લી. / ૧૦ લીટર પ્રમાણે છંટકાવ કરવો.

(બ) કિટકો :-

૧. લીફ માયનોર :- ધરૂવાડિયા અવસ્થાને તેમજ ફેરરોપણી બાદ પાનના બે પડ વચ્ચે સર્પાકારે કોરી ખાય છે. આ જીવાતના નિયંત્રણ માટે મોનોક્રોટોફોસ ૧૦ લીટર પાણીમાં ૧૦ મી.લી. અથવા ડાયમીથોએટ ૧૦ લીટર પાણીમાં ૧૦ મી.લી. અથવા ડી.ડી.વી.પી. ૦૫ મી.લી. ૧૦ લીટર પાણીમાં નાખીને છંટકાવ કરવો.

(૨) ફળ કોરી ખાનાર ઈયળ :- ફળો કોરીને અંદરનો ભાગ ખાય છે. ફળમાં કાણા પાડે છે. આ ઈયળના નિયંત્રણ માટે કાર્બારીલ ૪૦ ગ્રામ અથવા ક્વીનાલફોસ ૨૦ મી.લી. અથવા સાયપરમેથ્રીન ૦૭ મી.લી. ૧૦ લીટર પાણીમાં નાખીને વારાફરતી છંટકાવ કરવો. આ ઉપરાંત ફેરોમેન ટ્રેપનો ઉપયોગ કરવો. પાકને ફરતા હજારી ગલગોટાનું વાવેતર કરવું.

વીણી તથા ઉત્પાદન :- ટામેટાના પાકમાં પ્રથમ વીણી ૭૦ થી ૭૫ દિવસે આવે છે. જ્યારે ટામેટાનો રંગ લીલામાંથી રતાશ પડતો થાય ત્યારે વીણી કરવી. નિયંત્રિત વૃદ્ધિના ગુપમાં ૧૦ થી ૧૨ વીણી આવે છે. જ્યારે અનિયંત્રિત વૃદ્ધિના ગુપમાં ૧૫ થી ૨૦ વીણી આવે છે. ટામેટાનું સરેરાશ ઉત્પાદન ૨૫ થી ૩૦ હજાર કિલો પ્રતિ હેક્ટરે મળે છે.

ટામેટાની વૈજ્ઞાનિક ખેતી પદ્ધતિ

ટામેટા દુનિયાના મોટાભાગના વિસ્તારમાં વાવેતર થતો અગત્યનો શાકભાજી પાક છે. ગુજરાતમાં અંદાજીત ૨૨ થી ૨૫ હજાર હેક્ટર વિસ્તારમાં તેનું વાવેતર થાય છે. આણંદ, ખેડા, વડોદરા, અમદાવાદ, સુરત, મહેસાણા, ભરૂચ જિલ્લાઓમાં ટામેટાનું વિશેષ પ્રમાણમાં વાવેતર થાય છે. ટામેટાનો ઉપયોગ રોજીંદા શાકભાજી દાળ કંચુબર તેમજ કેચઅપ, સુપ, સોસ, જામ, જેલી, પ્યોરી જેવી બનાવટોમાં પણ બહોળા પ્રમાણમાં થાય છે.

આબોહવા :- ટામેટાના પાકને મધ્યમ માફકસરની આબોહવા અનુકૂળ આવે છે. મધ્યમ ગરમ વાતાવરણમાં છોડની વૃદ્ધિ સારી થાય છે. અતિશય ગરમીને લીધે છોડની વૃદ્ધિ તેમજ ફળો બેસવા પર માઠી અસર થાય છે. ફળ બેસવાના સમયે ઠંડીની જરૂર રહે છે. સામાન્ય રીતે ૧૮ થી ૨૫ સે. તાપમાન વધારે માફક આવે છે.

જમીન :- ટામેટાના પાકને ગોરાડુ, મધ્યમ કાળી અથવા ભાઠાવાળી જમીન કે જેની નિતાર શક્તિ સારી હોય તેમજ સેન્દ્રિય તત્વ પુરતા પ્રમાણમાં હોય તેવી ફળદ્રુપ જમીન વધુ માફક આવે છે.

સુધારેલી જાતો

૧	નિયંત્રિત વૃદ્ધિવાળી જાતો (ડીટરમીનેટ ગૃપ)	ગુજરાત ટામેટા-૨, અપિનાશ-૨, પુસા હાઈબ્રીડ-૨, એઆરટીએચ-૩, એએન-૫૦૧, એએચઆઈ-૩૦૩
૨	અનિયંત્રિત વૃદ્ધિવાળી જાતો (ઈન ડીટરમીનેટ ગૃપ)	ગુજરાત ટામેટા-૧, હિમસોના, હિમશિખર, અભિનવ, એનએસ-૨૫૩૫, બીએસએ-૨૦
૩	પ્રાઈવેટ કંપનીની જાતો	વૈશાલી, રૂપાલી, મહાબળેશ્વર-૨ વગેરે

: લેખક :

મિલન બ્રહ્મભટ્ટ

: પ્રકાશક :

વરીષ્ઠ વૈજ્ઞાનિક-વ-વડા

કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર

મંગલભારતી

મુ. પો. ગોલાગામડી,
તા. સંખેડા, જીલ્લો - છોટાઉદેપુર
(ગુજરાત) ૩૯૧૧૨૫
ફોન. ૦૨૬૫-૨૪૩૨૪૦

ધરૂ ઉછેર :-

એક હેક્ટરના વાવેતર માટે ૧૫૦ ચો.મી. ના ધરૂવાડિયાની જરૂરિયાત રહે છે. આ માટે ધરૂવાડિયામાં ૧ ટન છાણિયું ખાતર અથવા ૧૦ કિલો દિવેલીનો ખોળ, ૦૧ કિલો ડીએપી, ૬૦૦ ગ્રામ પોટાશ તથા ૩૦૦ ગ્રામ કાર્બોફ્યુરાન દવા ધરૂવાડિયું તૈયાર કરતી વખતે જમીનમાં ભેળવવું, ત્યારબાદ ૫ થી ૮ મીટર લાંબા તથા ૨ થી ૨.૫ મીટર પહોળા ગાદી ક્યારા બનાવવા. હાઈબ્રીડ ટામેટા માટે હેક્ટરે ૧૫૦ થી ૨૦૦ ગ્રામ તેમજ અન્ય જાતો માટે હેક્ટરે ૨૦૦ થી ૨૫૦ ગ્રામ બીજની જરૂરિયાત રહે છે. બીજ વાવેતર બાદ હળવું